Köplenç örän köp maglumatlary ýatda saklap, gerek wagty olaryň içinden özüňe gerek maglumaty çalt saýlap, tapyp almaly bolýar. Bu işi kompýuterde ýerine ýetirmek üçin ýörite niýetlenen programmalara maglumatlar bazasyny do-landyrýan sistemalar diýilýär.

Maglumatlar bazasy özünde tablisalary, formalary, talaplary we hasabatlary saklap biler. Olaryň iň esasysy tablisalardyr. Sebäbi beýlekileri – formalar, talap-lar we hasabatlar tablisalaryň esasynda düzülýär. Tablisanyň her setiri bir ýaz
108gyny emele getirýär. Ýazgylaryň sütünlerinde käbir obýekt barada maglumatlar ýerleşýär. Olar dürli tiplere degişli bolup bilerler. Meselem, söz, san, surat we ş.m. Sütünlere meýdanlar diýilýär. Her bir meýdan üçin onuň adyny we oňa ýazyljak maglumatyň tipini görkezmek hökmandyr. Meýdanlaryň atlary, adatça, oňa ýazyl-jak maglumatlaryň aňladýan manysyna-mazmunyna laýyk dakylýar. Meselem, «Ady», «Familiýasy», «Doglan senesi» we ş.m. Meýdanlaryň ählisi bilelikde şol ýazgyda gürrüňi edilýän obýekt barada bir bitewi, doly – gutarnykly maglumaty emele getirýär. Şoňa görä-de, her bir ýazgy – bu käbir obýektiň informasion modelidir.

Formalar ýazgylary amatly usulda kompýutere girizmek üçin döredilýär. Ta-laplar tablisadaky köpsanly ýazgylardan we olardaky köp dürli meýdanlardan gerek maglumatyňy saýlap-süzüp almak üçin düzülýär. Hasabatlar birnäçe tablisadaky maglumatlary gaýtadan işläp, özleşdirip, olaryň esasynda jemleýji tablisany düzmek we çapa taýýarlamak üçin döredilýär.

Tablisadaky maglumatlar könelişmez ýaly, olary wagtly-wagtynda gözden geçirip, gerek bolsa täzeläp-çalşyp, redaktirläp durmaly.

Maglumatlar bazasy (MB) bilen işlände her bir ulanyjy aşakdakylary ýerine ýetirip bilmelidir:

- MB-ni açmak we ýapmak;
- MB-niň içindäki islendik tablisany açmak we ýapmak;
- görkezilen meýdan boýunça maglumatlary tertipleşdirmek; tablisa ýazgylary goşmak;
- tablisadan ýazgylary aýyrmak;
- MB-niň düzümini üýtgetmek;
- berlen şertlerde talap döretmek;
- forma döretmek we onuň kömegi bilen ýazgylary girizmek;
- hasabatlary döretmek;
- MB-den maglumatlary gözlemek.Maglumatlar bazasynyň hemmesi üçin birmeňzeş birnäçe düzgünler bardyr:
- maglumatlary ýygnamak – toplamak – kompýutere girizmek;

Все права защищены

- ýatda saklamak; redaktirlemek;
- gözläp tapmak, başgasy bilen çalyşmak;
- tertiplemek;
- gözden geçirmek, çapa taýýarlamak, çap etmek.

Oguzhan Merdanow
Türkmenistanyň Telekommunikasiýalar
we Informatika institutynyň talyby

Все права защищены